

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«СПІЛКА РЕКТОРІВ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ»

вул. Володимирська, 64/13, м. Київ, МСП 01601, тел. (044) 239-31-52, uni_rect@univ.kiev.ua

24.02.2026 № 15

Голові Верховної Ради України
Руслану СТЕФАНЧУКУ

Шановний Руслане Олексійовичу!

У червні 2024 року парламент прийняв Закон України № 3791-ІХ «Про внесення змін до деяких законів України щодо підтримки наукової роботи в закладах вищої освіти».

Цим нормативним актом передбачено реформування структури робочого часу, зменшення максимального навчального навантаження науково-педагогічних працівників (НПП) із 600 до 450-480 годин на рік та запровадження категорії педагогічних працівників із навантаженням до 900 годин.

Вивчення стану справ, проведене Спілкою ректорів, засвідчують, що більшість закладів вищої освіти (ЗВО) технічно та фінансово **не спроможні імплементувати дані норми** з наступних причин:

1. Зменшення навантаження НПП з 600 до 450 годин автоматично потребує збільшення штатної чисельності викладачів щонайменше на 25% для забезпечення виконання існуючих навчальних планів. У кошторисах університетів кошти на таке розширення штату відсутні.

2. Законом України «Про Державний бюджет України на 2026 рік» передбачено підвищення заробітних плат (зростання прожиткового мінімуму/мінімальної зарплати). Проте обсяг державного фінансування ЗВО не покриває ці витрати. Окрім того значна частина надходжень університетів формується зі спеціального фонду (кошти від контрактного навчання). Ціни в контрактах із здобувачами фіксуються на весь термін навчання (4 роки) і не можуть бути підвищені пропорційно до зростання видатків на оплату праці.

Це створює касові розриви та загрозу невиплати зарплат вже у першому півріччі.

3. Переведення частини викладачів на посади педагогічних працівників із навантаженням 900 годин на рік є кроком назад. Таке навантаження унеможлиблює якісну підготовку до занять, оновлення курсів та методичну роботу. Це нівелює статус університетської освіти, перетворюючи ЗВО на заклади ремісничого типу, що суперечить євроінтеграційному курсу України. До речі, річне педагогічне навантаження викладача школи, ліцею, коледжу на ставку складає лише 720 годин.

4. Досі відсутній чіткий механізм та кваліфікаційні вимоги щодо розмежування статусів «науково-педагогічного» та «педагогічного» працівника, що створює корупційні ризики та соціальну напругу в колективах.

Існує реальна загроза «виконання» Закону черговим скороченням навчальних планів і програм, що приведе до остаточної руйнації навчального процесу, різкого зниження якості підготовки кадрів.

Ми беззаперечно підтримуємо курс на стимулювання наукової діяльності та зниження аудиторного навантаження для дослідників. Проте така реформа повинна бути забезпечена реальним фінансовим ресурсом, інвестиціями в оновлення наукових лабораторій та механізмами податкового стимулювання співпраці з бізнесом, яких наразі немає.

Враховуючи викладене, з метою недопущення руйнування системи вищої освіти,

ПРОСИМО:

1. Ініціювати відміну норм щодо зміни граничного навчального навантаження (450/900 годин) до моменту забезпечення відповідного бюджетного фінансування.

Доцільним було б просто дати закладам вищої освіти самостійно зменшувати навантаження науково-педагогічних працівників, які активно займаються науковою діяльністю.

2. Створити спільну робочу групу за участі представників профільних Комітетів ВРУ, Міністерства освіти і науки, Міністерства фінансів та Спілки ректорів для напрацювання компенсаторних механізмів.

3. Передбачити цільову субвенцію для покриття різниці у фонді оплати праці, що виникає внаслідок дії даного Закону та підвищення соціальних стандартів у 2026 році.

Сподіваємося на ваше розуміння критичності моменту та державницький підхід.

З повагою

Голова Спілки ректорів України

Петро КУЛІКОВ